

дѣйствия, които рѣжатъ очитѣ, оглушаватъ ушитѣ, кжсатъ рждѣтъ, скубятъ клѣветническитѣ езици? Защо ли въ живота всичко става не така „мирно“ и „благопристойно“, както прѣдписватъ законитѣ и морала? — Защото, би отговорили ние, пѣкъ съ насъ заедно и поетѣтъ, когато се спасява единъ организмъ отъ гниежъ, новата медицина върши ампутация, когато се изгражда ново здание, старото се срабаря изъ дѣно, защото старитѣ основи не отговарятъ на новитѣ планове; защото, съ една дума, е настѣпилъ, или настѣпя моментъ насилието да се замѣни съ право чрѣзъ една социална сила.

Но оние, които осжждатъ Ботйова за неговата крайностъ, за неговия неполитесъ, разсжждаватъ не така: тѣ излизатъ отъ формалнитѣ положения на законитѣ и морала, които всѣкога дохаждатъ по-късно отъ фактитѣ.

Изхождатъ, за да не се съгласятъ съ поета, отъ формалнитѣ положения на конституционното право обикновенно, за да докажатъ, че тѣ изхождатъ отъ своитѣ собствени интереси.

Какво обаче ни говори „конституционното право“ по въпросѣтъ за революциитѣ и въобще по материята, която ни занимава? — Всичко или нищо. Казваме всичко или нищо, защото съврѣменнитѣ конституции, надъ които конституционалиститѣ мждруватъ до изпотяване, криятъ единъ двусмисленъ принципъ, който съдържа много нѣщо, за да не каже абсолютно нищо.

Всѣка една конституция, или, да се ограничимъ съ науката конституционно право, — всѣко едно конституционно право изхожда, напр. изъ сувереностѣта на нацията. Но какво нѣщо е „суверенностъ на нацията“? — Едно желание цѣлятъ народъ да се управлява самъ. Това е добро. И Ботйовъ го смѣташе за добро. Нацията сама да се управлява, сама да е господарь надъ себе си. Хубаво казано и красиво написано! На-